

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของเรื่อง

ปัญหาโรตีสายไต้เป็นปัญหาข้อของประเด็นสำคัญสองประเด็น คือปัญหาเอกราชของโรตีสายไต้ และปัญหาความไม่เสมอภาคระหว่างชนผิวขาวและชนผิวดำ ตั้งแต่ ค.ศ. 1923 อังกฤษได้ยินยอมให้โรตีสายไต้มีการปกครองภายใน และการปกครองดังกล่าวปรากฏว่า เป็นการปกครองโดยชนผิวขาวกลุ่มน้อย ซึ่งใช้นโยบายแบ่งแยกผิว อันเป็นการขัดกับบทบัญญัติของกฎบัตรสหประชาชาติ ในข้อ 1 อนุ 2 และอนุ 3 ในหมวดที่ 1 ข้อ 55 ในหมวดที่ 9 ข้อ 73 บี ในหมวดที่ 11 และปฏิญญาว่าด้วยการให้เอกราชแก่ประชาชาติและประเทศที่เป็นอาณานิคม ปี ค.ศ. 1960 (Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples (G.A. Res. 1514 (XV) 14 December 1960) ของสมัชชาแห่งสหประชาชาติ ปฏิญญาดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาอาณานิคมที่ชัดเจนของสหประชาชาติ อันเป็นการร่วมมือกันทั้งประเทศมหาอำนาจ และกลุ่มประเทศโลกที่สาม ในการที่จะผลักดันให้โลกสนใจปัญหาอาณานิคม โดยออกเป็นมติสมัชชา ตลอดจนปฏิญญาเพื่อสนับสนุนสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง (Right of Self-determination) ของประชาชาติอาณานิคม โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษที่ 1950-1960 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศอาณานิคมที่ได้รับเอกราชใหม่ ๆ ได้เข้าเป็นสมาชิกของสหประชาชาติ และเป็นสมาชิกที่มีจำนวนมากว่าครึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมด จึงมีผลผลักดันข้อคิดของสหประชาชาติเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเอกราช ใค้อย่างบรรลุผล รวมทั้งปัญหาเอกราชของโรตีสายไต้ ซึ่งเป็นอาณานิคมของอังกฤษด้วยกล่าวคืออังกฤษซึ่งเป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ และสมาชิกถาวรอื่น ๆ ได้ดำเนินการที่จำเป็นที่สำคั ในการแก้ไขปัญหาเอกราชของโรตีสายไต้ ในการให้ประชาชนผิวดำ ซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ของโรตีสายไต้ได้มีสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง โดยการก่อตั้งเป็นรัฐเอกราช ซึ่งเท่ากับเป็นการยกเลิกนโยบายแบ่งแยกผิว (Apartheid) ที่มีมาแต่เดิมในโรตีสายไต้ด้วย

ในการศึกษาเรื่องสหประชาชาติกับการได้รับเอกราชของโรดีเซียใต้นี้ นอกจากจะเป็นการศึกษาวิจัยเพื่อแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการของสหประชาชาติเพื่อให้เกิดผลตามเจตจำนงที่ได้กำหนดไว้ ในกฎบัตรสหประชาชาติ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหอาณานิคม (Decolonization) แล้ว ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่า สหประชาชาติสามารถยุติปัญหาการแบ่งแยกผิวในดินแดนที่เป็นอาณานิคมในทวีปแอฟริกาใต้แห่งนี้ของอังกฤษได้เป็นครั้งแรกด้วย

สภาพปัญหา

โรดีเซียใต้ เป็นอาณานิคมของอังกฤษตั้งแต่ปี ค.ศ. 1923 อังกฤษได้มอบหมายให้ชนผิวขาวกลุ่มน้อยมีอำนาจปกครองตนเองภายในประเทศ (Self-Governing Colony) แต่อังกฤษยังคงมีอำนาจควบคุมในกิจการต่างประเทศ และการป้องกันประเทศโดยรัฐบาล ชนผิวขาวกลุ่มน้อยได้นำนโยบายแบ่งแยกผิว (Apartheid) มาใช้ปกครองประเทศ ซึ่งเป็นการริดรอนสิทธิในการเข้าร่วมทางการเมืองของชนผิวดำเจ้าของประเทศ จึงทำให้สังคมโรดีเซียใต้อยู่ในภาวะของความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองผิวขาว กับผู้อยู่ใต้การปกครองผิวดำ ฝ่ายชนผิวดำพยายามต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิและอำนาจในการปกครองประเทศ อังกฤษได้พยายามที่จะยุติความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยได้รวมโรดีเซียเหนือ โรดีเซียใต้เข้ากับ นายายาชาแลนด์เป็นสหพันธรัฐแอฟริกา ทกลาง* (The Central African Federation)

---

* สหพันธรัฐแอฟริกา ทกลางดำเนินการปกครองโดยดินแดนแต่ละแห่งทั้ง 3 แห่ง มีรัฐบาลของตนเองในการรับผิดชอบการปกครองส่วนท้องถิ่นอังกฤษยังคงมีอำนาจปกครองโดยตรงในนายายาชาแลนด์ และโรดีเซียเหนือ ส่วนโรดีเซียใต้ อังกฤษมอบให้ชนผิวขาวทำหน้าที่ปกครองตนเอง รัฐสภาของสหพันธ์ (Federal Parliament) มีนโยบายเช่นใด ต้องส่งไปให้อังกฤษอนุมัติ รัฐสภาดังกล่าวประกอบด้วยสมาชิก 35 คน มาจากโรดีเซียใต้ 17 คน จากโรดีเซียเหนือ 11 คน และจากนายายาชาแลนด์ 7 คน ในจำนวนนี้มีสมาชิกเป็นชนผิวดำ 6 คน ซึ่งมาจากดินแดนทั้งสามแห่ง แห่งละ 2 คน โปรดศึกษาเพิ่มเติมจาก นันทนา เศษะวณิช, ประวัติศาสตร์แอฟริกา 2 (กรุงเทพมหานคร: สหบุรุษสาส์นการพิมพ์, 2526), หน้า 205.

ในปี ค.ศ. 1963 แก่การปกครองแบบใหม่นี้ ไม่ประสบความสำเร็จมาแต่แรกเริ่ม เพราะชนผิวขาวทั้งหลายยังคงคุมอำนาจไว้ ดังนั้นสหพันธ์รัฐแอฟริกากลางจึงสิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 1963 โดยโรดีเซียเหนือได้รับเอกราชเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ. 1964 และเปลี่ยนชื่อเป็นประเทศแซมเบีย นายซาแลนค์ได้รับเอกราชเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม ค.ศ. 1964 และเปลี่ยนชื่อเป็นประเทศมาลาวี ส่วนโรดีเซียใต้อย่างมีปัญหารื่องเอกราช เพราะชนผิวขาวกลุ่มน้อยในโรดีเซียใต้ไม่ต้องการให้ชนผิวดำมีสิทธิทางการเมืองเท่าเทียมกับตน นายสตีเฟน การ์ฟีลด์ ทอคค แห่งพรรค United Party ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรี ในช่วงปี ค.ศ. 1957-1961 ใ้พยายามเจรจาเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษ อังกฤษจึงได้จัดให้มีการเจรจาปัญหาเอกราชของโรดีเซียใต้ขึ้น โดยมีตัวแทนของชนผิวขาวและชนผิวดำเข้าร่วมเจรจาปัญหานี้ ในที่สุดก็ตกลงให้มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (ฉบับปี ค.ศ. 1961) มีข้อความสำคัญว่า สถานิติบัญญัติมีสมาชิก 65 คน โดยสมาชิก 50 คน เป็นชนผิวขาว และสมาชิกอีก 15 คน เป็นชนผิวดำ สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ A. Roll และ B. Roll*

---

*ผู้ออกเสียงเลือกตั้งในประเภท A. Roll มีคุณสมบัติคือ 1) ต้องมีรายได้เมื่อ 2 ปีที่แล้วไว้ละ 792 ปอนด์ หรือเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์มูลค่า 1,650 ปอนด์ 2) ต้องมีรายได้เมื่อ 2 ปีที่แล้วไว้ละ 528 ปอนด์ หรือเป็นเจ้าของทรัพย์สินสัมปตมูลค่า 1,100 ปอนด์ และจบการศึกษาระดับมัธยมต้น 3) ต้องมีรายได้ปีละ 330 ปอนด์ หรือมีทรัพย์สินสัมปตมูลค่า 550 ปอนด์ และจบการศึกษาระดับมัธยมปลาย ส่วนผู้ออกเสียงเลือกตั้งในประเภท B. Roll มีคุณสมบัติคือ 1) ต้องมีรายได้เมื่อครั้งปีที่แล้วจำนวน 264 ปอนด์ หรือเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์มูลค่า 495 ปอนด์ 2) ต้องมีรายได้เมื่อครั้งปีที่แล้ว จำนวน 132 ปอนด์ มีทรัพย์สินสัมปตมูลค่า 275 ปอนด์ และจบการศึกษาระดับมัธยมปลาย สำหรับรายละเอียดในเรื่องนี้ โปรดศึกษาเพิ่มเติมจาก B. Vulnidlela - Mtshali, Rhodesia: Background to Conflict (Howthorn Books, Inc Publishers, 1967), p. 113.

ชนผิวดำส่วนใหญ่จะอยู่ใน B. Roll ซึ่งมีจำนวนน้อยเพียง 1% ของจำนวนประชากรทั้งหมด* ที่มีสิทธินี้ ชนผิวขาวส่วนใหญ่มีความไม่พอใจในมาตรการดังกล่าว โดยเฉพาะกลุ่มที่มีนโยบาย ขวาวจัด จึงได้จัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่คือพรรค Rhodesia Front โดยมีนายเอียน สมิธ อดีตนักการเมืองชาวจัดในพรรค United Party เป็นสมาชิกก่อตั้งร่วมกับนักอุตสาหกรรม ยาสู่จำนวนหนึ่ง นโยบายของพรรคนี้คือต้องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ค.ศ. 1961 มิให้ ชนผิวดำมีสิทธิทางการเมืองร่วมกับชนผิวขาว ซึ่งต่อมาพรรค Rhodesia Front ได้รับชัยชนะ ในการเลือกตั้ง ปี ค.ศ. 1962 โดยมีนายวินสตัน ฟิลด์ เป็นนายกรัฐมนตรี และภารกิจ ลำดับแรกสำหรับนายกรัฐมนตรีผู้นี้คือ การเจรจากับอังกฤษในปัญหาเอกราชของโรดีเซียได้¹ ซึ่งอังกฤษกล่าวว่าเงื่อนไขของตนในการให้เอกราชแก่โรดีเซียที่นั่นตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการ มิให้เอกราชก่อนที่จะมีการปกครองโดยประชาชนส่วนใหญ่ หรือ NIBMAR (NIBMAR Principles: No Independence Before Majority African Rule) หลักการนี้ เป็นการรู่ทางให้ชนผิวดำในโรดีเซียได้ได้รับสิทธิทางการเมืองโดยการเข้าไปเป็นตัวแทนในสภา อันจะนำไปสู่การยุตินโยบายแบ่งแยกผิวในที่สุด แต่ต่อมาไม่นาน นายวินสตัน ฟิลด์ ต้องออก จากตำแหน่งเพราะมีนโยบายขัดกับนายเอียน สมิธ ผู้ไม่ยอมรับหลักการ NIBMAR ของอังกฤษ และเมื่อนายเอียน สมิธ ขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงได้ประกาศเอกราชแต่เพียง ฝ่ายเดียวจากอังกฤษ (U.D.I.: Unilateral Declaration of Independence) ในวันที่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ. 1965

การที่ชนผิวขาวได้อำนาจในการปกครองประเทศนี้ ทำให้ชนผิวดำซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ ของประเทศไม่พอใจที่ถูกจำกัดสิทธิจึงได้ก่อตั้งพรรค National Democratic Party ขึ้น ในปี ค.ศ. 1961 เพื่อต่อสู้เรียกร้องสิทธิ แต่ถูกยุบไปเมื่อปี ค.ศ. 1961 ต่อมาในปี

---

*โรดีเซียมีจำนวนประชากรทั้งหมด 3,867,466 คน ในจำนวนนี้มีชาวผิวขาว รวมอยู่ด้วย 4% โปรดศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก John Paxton, The Statesman's Year - Book. 1975/1976 (London: The Macmillan Press Ltd. 1975), p. 525.

¹Patrick O'Meara, "Rhodesia/Zimbabwe: Guerrilla Warfare or Political Settlement?," Southern African: The Continuing Crisis (Indiana University Presse, 1979), p. 27.

ค.ศ. 1962 ขบวนการนำโดยโจชัว เอนโกโม (Joshua Nkomo) เป็นผู้นำกำลังพลประมาณ 10,000 คน อยู่ในโรดีเซียใต้ และอีก 4,000 คน อยู่ในโมซัมบิก ขบวนการนี้ได้รับความช่วยเหลือจากสหภาพโซเวียตและคิวบา ต่อมาในปี ค.ศ. 1963 ได้มีขบวนการชาตินิยมแยกออกมาจาก ZAPU แล้วตั้งเป็นขบวนการใหม่อีกขบวนการหนึ่งคือ Zimbabwe African National Union (ZANU) หรือสหภาพแห่งชาติแอฟริกัน ซิมบับเว โดยมีเอนคา บานิงิ ซิโธล (Ndabaningi Sithole) เป็นผู้นำ ซึ่งภายหลังจากที่เขาถูกขับออกจากขบวนการนี้ โรเบิร์ต มูกาเบ (Robert Mugabe) ได้ขึ้นเป็นผู้นำของขบวนการ ขบวนการดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากจีน ขบวนการทั้งสองนี้มีนโยบายแบบประชาธิปไตย สังคมนิยมต่อต้านการแบ่งแยกผิว และกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม และได้รับความสนับสนุนจากชนเผ่าในทวีปแอฟริกาอย่างมาก ขบวนการทั้งสองต่างแยกกันปฏิบัติการทำสงครามกองโจรต่อต้านรัฐบาลชนกลุ่มน้อยผิวขาว ทำให้รัฐบาลชนกลุ่มน้อยผิวขาวอยู่ในภาวะขาดเสถียรภาพ เพราะไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ภายในประเทศได้ งบประมาณส่วนใหญ่ต้องนำไปบำรุงกองทัพ และการที่เกิดสงครามกลางเมืองเป็นระยะเวลาหลายปี ได้ส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต้องหยุดชะงัก เช่น ผลผลิตต่าง ๆ ของประเทศต้องมีจำนวนตกต่ำลง กิจการธนาคารต้องเลิกล้ม อาชีพที่สำคัญของประเทศ เช่น การทอผ้า และการค้าขายที่อยู่ในบริเวณห่างไกลต้องเลิกกิจการไป โรงเรียนและโรงพยาบาลหลายแห่งต้องปิด เนื่องจากหวนกลับภัยจากสงคราม

สหประชาชาติได้เข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาเอกราชของโรดีเซียใต้ตั้งแต่วันที่ ค.ศ. 1962 หลังจากที่โรดีเซียใต้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1961 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่จำกัดสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนเผ่าดำ สหประชาชาติได้ประกาศว่า โรดีเซียใต้เป็นดินแดนที่ยังมิได้ปกครองตนเอง (Non-Self Governing Territory) ตามนัยแห่งข้อ 73 หมวดที่ 11 ของกฎบัตรสหประชาชาติ² นอกจากนี้สหประชา

²David A. Key, "The Politics of Decolonization: The New Nations and the United Nations Political Process," International Organization: Politics & Process (The University of Wisconsin Press, 1973), p. 317.

ยังร้องขอให้อังกฤษ ใช้มาตรการที่เร่งด่วนในการยกเลิกการใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี ค.ศ. 1961 นั้นเสีย เพื่อสถาปนาให้เกิดเสรีภาพขึ้นในโรดีเซียใต้ ในเรื่องนี้อังกฤษยืนยันกันว่า อังกฤษไม่มีอำนาจจะยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวของโรดีเซียใต้ โดยกล่าวว่าโรดีเซียใต้ มีสถานะเป็นดินแดนที่ปกครองตนเองมาตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1923 แล้ว ดังนั้นอังกฤษไม่สามารถที่จะนำปัญหาภายในของโรดีเซียใต้ขึ้นมาพิจารณา ต่อมาเมื่อนายเอียน สมิธ ได้ประกาศเอกราชแต่เพียงฝ่ายเดียวจากอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1965 การประกาศเอกราชดังกล่าว นอกจากจะเป็นการทำหายต่ออังกฤษแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงระหว่างประเทศอีกด้วย อังกฤษจึงได้ร้องเรียนไปยังคณะมนตรีความมั่นคง เพื่อให้พิจารณาแก้ไขสถานการณ์ในโรดีเซียใต้ ซึ่งจะทำการศึกษารายละเอียดในบทที่ 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของปัญหาเอกราชของโรดีเซียใต้
2. เพื่อศึกษาถึงบทบาทของประเศมหาอำนาจและกลุ่มประเทศโลกที่สามในองค์กรหลักของสหประชาชาติ 3 องค์กร คือ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ สัมัชชาสหประชาชาติ และเลขาธิการสหประชาชาติ
3. เพื่อวิเคราะห์ถึงอุปสรรค ปัญหา ขัดจำกัด ตลอดจนผลสำเร็จขององค์การสหประชาชาติในการดำเนินการเพื่อคลี่คลาย ปัญหาเอกราชของโรดีเซียใต้

ขอบเขตในการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะทำการศึกษาดังการดำเนินการของสหประชาชาติในการแก้ไข ปัญหาเอกราชของโรดีเซียใต้ (ซิมบับเว) ในห้วงระยะเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1962 - ค.ศ. 1980 กล่าวคือ สหประชาชาติได้เข้าไปมีบทบาทในปัญหานี้ ตั้งแต่การประชุมสมัชชาใหญ่ สหประชาชาติครั้งที่ 17 ในปี ค.ศ. 1962 โดยได้ดำเนินการเพื่อคลี่คลายปัญหาดังกล่าว ตามนัยแห่งกฎบัตรสหประชาชาติในข้อ 1 อนุ 2 หมวดที่ 1 ข้อ 55 หมวดที่ 9 และข้อ 73 บัญชี หมวดที่ 11 ตลอดจนเป็นไปตามแนวทางปฏิญญาว่าด้วยการให้เอกราชแก่ประชาชาติ และประเทศ ที่เป็นอาณานิคม ปี ค.ศ. 1960 (Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples (G.A. Res 1514) (XV) 14 December

1960) ของสมัชชาสหประชาชาติ การดำเนินการของสหประชาชาติบรรลุผลในปี ค.ศ. 1980 ซึ่งเป็นปีที่โรดส์เซียใต้ ได้รับเอกราชสมบูรณ์จากอังกฤษ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงบทบาทของประชาคมมหาอำนาจในฐานะที่เป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคง และบทบาทของกลุ่มประเทศโลกที่สามในฐานะที่เป็นสมาชิกสมัชชา รวมทั้งบทบาทของเลขาธิการสหประชาชาติด้วย

สมมุติฐานในการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีสมมุติฐานว่า "บทบาทของมหาอำนาจ และประเทศโลกที่สามเป็นปัจจัยสำคัญในการได้เอกราชของโรดส์เซียใต้"

แนวความคิดในการศึกษา

1. แนวความคิดทั่วไป (General Concept)

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง (Right of Self-Determination) ซึ่งได้แก่ สิทธิของประชาชนที่อาศัยอยู่ในดินแดนใดดินแดนหนึ่งที่จะกำหนดสถานะทางกฎหมาย และทางการเมืองของดินแดนนั้น โดยมีสิทธิที่จะก่อตั้งเป็นรัฐเอกราชของตนเอง สิทธิในการเลือกที่จะรวมกับรัฐอื่น เช่น เข้าเป็นสหพันธรัฐกับรัฐอื่น และสิทธิในการรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับรัฐอื่น แนวคิดดังกล่าวมีรากฐานมาจากแนวความคิดเรื่องชาตินิยม (Nationalism) ซึ่งเกิดขึ้นในยุโรป กล่าวคือ แต่เดิมนั้นยุโรปมีการปกครองแบบรัฐรวม โดยมีได้จำแนกตามหลักเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดของโรมันที่เห็นว่า โลกทั้งโลกเป็นเมืองเดียวกัน มีประวัติศาสตร์อารยธรรมร่วมกัน มีระบบกฎหมายระบบเดียวกัน ตามกฎหมายของกรีกและโรมัน³ และ

---

³Hans Kohn, The Idea of Nationalism (New York: The Macmillan Co., 1951), p. 67.

จากอิทธิพลของคริสต์ศาสนาที่เห็นว่ามนุษย์มีกฎหมายและรัฐบาลเดียวกัน อิทธิพลดังกล่าวทำให้เกิดเป็นแนวความคิดทางการเมืองว่ารัฐเป็นรัฐสากล (Universal State) ดังนั้นจึงแทบไม่มีการอ้างศาสนา เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม เป็นปัจจัยทางการเมือง เพื่อการแบ่งแยกรัฐเป็นหลาย ๆ รัฐ เช่นในปัจจุบัน ต่อมาเมื่อประมาณปลายคริสต์ศตวรรษที่ 12 อังกฤษและฝรั่งเศสได้ก่อตัวเป็นชาติขึ้น โดยมีกษัตริย์เป็นประมุข มีศาสนาประจำชาติ กษัตริย์เป็นศูนย์แห่งความจงรักภักดีของคนในชาติ ดังเช่นพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ตรัสว่า ข้าพเจ้าคือรัฐ (L'Etat c'est moi)⁴ และเมื่อเกิดการปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1789 ทำให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองและความหวาดระแวงระหว่างฝรั่งเศสกับรัฐอื่น ๆ ที่มีกษัตริย์เป็นประมุข เนื่องจากกษัตริย์ในรัฐดังกล่าวเกรงว่า ประชาชนภายใต้การปกครองของตนจะทำการก่อการปฏิวัติเช่นเดียวกับฝรั่งเศสบ้าง รัฐต่าง ๆ มองดูฝรั่งเศสในฐานะชนต่างชาติ ผู้รุกราน และรัฐเหล่านั้นมีพลังตอบโต้ อันเป็นผลให้เกิดพลังชาตินิยมในรัฐต่าง ๆ ขึ้น ประชาชนฝรั่งเศสเองก็เกิดความรู้สึกร่วมกันว่าชาติของตนกำลังถูกรุกรานจากคนต่างชาติ จึงเกิดความรู้สึกชาตินิยมขึ้นและเกิดแนวคิดที่ว่าประชาชนทุกคนเป็นส่วนประกอบของชาติทำให้ชาตินิยมแผ่ขยายไปทั่วยุโรป หลังจากการปฏิวัติฝรั่งเศสฐานะและอำนาจของกษัตริย์เริ่มเปลี่ยนแปลงไป มาให้ความสำคัญแก่อำนาจของชาติและผลประโยชน์ของชาติ ชาติจึงกลายเป็นศูนย์กลางของความจงรักภักดีของประชาชน และแนวความคิดเกี่ยวกับชาติ ซึ่งมีประชาชนเป็นผู้มีอำนาจอธิปไตย ได้แพร่ขยายไปในดินแดนต่าง ๆ ของยุโรป รวมทั้งในเยอรมันด้วยซึ่งเห็นว่าตนเองก็มีวัฒนธรรม ภาษา ของตนไม่ด้อยกว่าชนชาติอื่น การที่ประชาชนจะรักษาวัฒนธรรม ภาษาของตนไว้ จะต้องมีรัฐที่มีอำนาจ⁵ เพื่อต่อต้านการรุกรานของฝรั่งเศสได้ ชาตินิยมในเยอรมันจึงเป็นชาตินิยมทางการเมืองที่เห็นว่าจะต้องมีการรวมกันก่อตั้งเป็นรัฐของตนเอง มีดินแดน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รัฐแต่ละรัฐมีความเสมอภาคกัน และอิสระจากการถูกปกครองโดยชนต่างชาติ แนวความคิดนี้ต่อมาได้พัฒนาเป็น

⁴มณีมัย รัตนมณี, ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2519, หน้า 14.

⁵K.R. Minogue, Nationalism (London: Methuen, 1976) p. 58

หลักการว่ารัฐมีสิทธิที่จะก่อตั้งเป็นรัฐเอกราช มีรัฐบาลของตนเอง ซึ่งเรียกว่า สิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง (Right of Self-Determination) ซึ่งต่อมาได้พัฒนาจนเป็นหลักการทางการเมือง เมื่อประธานาธิบดี วูดโรว์ วินสัน ได้สนับสนุนหลักการนี้ โดยได้ประกาศต่อสภาองเกรสเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1918 ว่า "ความปรารถนาของประชาชนจะต้องได้รับการเคารพ บัดนี้ประชาชนจะถูกปกครองได้ก็โดยความยินยอมของพวกเขาเท่านั้น การกำหนดเจตจำนงของตนเองมิได้เป็นแต่เพียงวลี ๆ หนึ่ง แต่เป็นการดำเนินการที่เป็นการบังคับ ซึ่งรัฐบุรุษจะละเลยไม่ได้"⁶ จากอิทธิพลของประธานาธิบดีวินสันดังกล่าว การกำหนดเจตจำนงของตนเอง ได้รับการยอมรับให้เป็นจุดมุ่งหมายอันหนึ่งของสันนิบาตและเมื่อมีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กฎบัตรสหประชาชาติได้บัญญัติถึงหลักการกำหนดเจตจำนงของตนเองในฐานะเป็นจุดมุ่งหมาย และหลักการที่องค์การสหประชาชาติได้บัญญัติไว้ในข้อ 1 และข้อ 55 ซึ่งเป็นการบัญญัติหลักการนี้ไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศเป็นครั้งแรก และภายหลังที่ได้มีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติในปี ค.ศ. 1945 แล้วนั้น ความรู้สึกชาตินิยมได้ถูกเผยแพร่ไปยังดินแดนที่เป็นอาณานิคมของชาวตะวันตก ทั้งในเอเชีย และแอฟริกา ประชาชนในดินแดนอาณานิคมเหล่านั้นได้เรียนรู้แนวคิดเกี่ยวกับเอกราชและอธิปไตย และรู้ว่าประเทศเจ้าอาณานิคมได้ตัดทวงผลประโยชน์จากทรัพยากรในดินแดนของตน⁷ ได้รวมตัวกันเพื่อต่อต้านประเทศเจ้าอาณานิคม แต่ดินแดนที่เป็นอาณานิคมแต่ละแห่งนั้น มีพลเมืองที่มีเผ่าพันธุ์แตกต่างกัน มีภาษาแตกต่างกัน มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน ดังนั้นลัทธิชาตินิยมในดินแดนอาณานิคมนั้นจะแสดงออกในรูปของการต่อต้านประเทศแม่ เมื่อดินแดนอาณานิคมเหล่านั้นได้รับการปลดปล่อยให้เป็นเอกราชและเจ้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ (ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ จำนวนรัฐสมาชิกผู้ก่อตั้งสหประชาชาติ 51 รัฐ มีถึง 33 รัฐที่เคยเป็นอาณานิคมและเคยมีประสบการณ์ในการต่อสู้กับอิทธิพลจักรวรรดินิยมมาก่อน) รัฐเหล่านั้นได้ให้การสนับสนุน สิทธิในการกำหนด

⁶Harold S. Johnson, Self-Determination within the Community of Nations (Leiden, 1967), p. 33

⁷K.R. Minogue, Nationalism, p. 107-108.

เจตจำนงของตนเองของประเทศอาณานิคม อย่างแข็งขัน และได้ผลักดันให้ประชาคมโลก สนใจปัญหาอาณานิคม โดยนอกจากจะได้อนุมัติหลักการเกี่ยวกับการกำหนดเจตจำนงของตนเองไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติดังกล่าวแล้ว ยังได้นำมาบัญญัติไว้ในปฏิญญาและข้อมติของ สมัชชาสหประชาชาติอีกหลายฉบับ เช่น มติสมัชชาที่ 637 วันที่ 16 ธันวาคม 1952 ว่าด้วย สิทธิของประชาชาติ และประเทศที่เป็นอาณานิคมในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง ปฏิญญา ว่าด้วยการให้เอกราชแก่ประชาชาติ และประเทศที่เป็นอาณานิคม ค.ศ. 1960 (Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples (G.A. Res 1514 (XV) 14 December 1960) มติสมัชชาใหญ่ที่ 2105 วันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 1965 ว่าด้วยการส่งเสริมปฏิญญาว่าด้วยการให้เอกราชแก่ ประชาชาติและประเทศที่เป็นอาณานิคม เป็นต้น

2. กฎหมายระหว่างประเทศ (International Law)

กฎบัตรสหประชาชาติ ที่เกี่ยวกับปฏิญญาว่าด้วยดินแดนที่ยังมิได้ปกครองตนเอง ข้อมติของสหประชาชาติที่เกี่ยวกับการให้เอกราชแก่ประชาชาติและประเทศที่เป็นอาณานิคม และ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

3. สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ (International Environment)

พัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในทศวรรษที่ 1960. เป็นช่วง ที่กลุ่มประเทศโลกที่สาม ซึ่งส่วนใหญ่เคยเป็นอาณานิคมมาก่อน เพิ่งได้รับเอกราช และได้ เข้ามาเป็นสมาชิกที่มีเสียงข้างมากในสมัชชาสหประชาชาติ ได้มีส่วนร่วมในการร่างข้อมติและ สนับสนุนข้อมติขององค์การสหประชาชาติ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาอาณานิคมให้บรรลุผล

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย จะใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยจะใช้ข้อมูล 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Documents) ได้แก่ ข้อมูลของสมาชิก และ คณะมนตรีความมั่นคง รวมถึงเอกสารต่าง ๆ ของสหประชาชาติ รายงานของสหประชาชาติ ตลอดจนคำแถลงการณ์ของผู้นำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในปัญหานี้ เป็นต้น

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Documents) ได้แก่ บทความเชิงวิชาการ บทความวิจารณ์ในหนังสือวิชาการ วารสาร รวมทั้งหนังสือพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

การเสนอเรื่อง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็นบทต่าง ๆ ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ จะกล่าวถึงความสำคัญของเรื่อง สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ในการศึกษาของเรื่อง โดยได้ระบุขอบเขต สมมุติฐาน แนวความคิดในการศึกษา วิธีการดำเนินการศึกษา ตลอดจนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาดังกล่าว

บทที่ 2 องค์การของสหประชาชาติที่มีบทบาทในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหอาณานิคม จะกล่าวถึงองค์การหลักของสหประชาชาติที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหอาณานิคม ซึ่งได้แก่ สมาชิกสหประชาชาติ คณะมนตรีภาวะทรัสตี เลขาธิการสหประชาชาติ และคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ

บทที่ 3 บทบาทของสหประชาชาติในการดำเนินการเพื่อให้โรดีย์เซียใต้ได้รับเอกราช (ค.ศ. 1962 - ค.ศ. 1980) โดยจะศึกษาบทบาทของสมาชิกสหประชาชาติ คณะมนตรีความมั่นคง และเลขาธิการสหประชาชาติ ในการดำเนินการเพื่อให้โรดีย์เซียใต้ได้รับเอกราช

บทที่ 4 บทบาทของประเทศมหาอำนาจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหเอกราชของโรดีย์เซียใต้ โดยจะศึกษาถึงบทบาทของอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต ในการดำเนินการดังกล่าว

บทที่ 5 วิเคราะห์บทบาทของประเทศโลกที่สามเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหเอกราชของโรดีย์เซียใต้ โดยจะศึกษาถึงบทบาทของประเทศโลกที่สาม เกี่ยวกับการดำเนินการ

เพื่อแก้ไขปัญหาเอกราชของโรตี่เซียใต้ ทั้งในกรอบขององค์การสหประชาชาติ และภายนอก
กรอบขององค์การสหประชาชาติ

บทที่ 6 บทสรุป โดยจะสรุปวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมด และความสำเร็จของ
สหประชาชาติในการดำเนินการเพื่อให้โรตี่เซียใต้ได้รับเอกราช

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในปัญหาเอกราชของโรตี่เซียใต้อย่างถ่องแท้
ยิ่งขึ้น
2. เพื่อช่วยให้ผู้ที่ศึกษาหรือสนใจเกี่ยวกับการดำเนินการของสหประชาชาติในการ
แก้ไขปัญหาด้านนิคม มีความเข้าใจยิ่งขึ้น ต่อการดำเนินการดังกล่าวโดยเฉพาะในกรณี
ของโรตี่เซียใต้
3. เพื่อชี้ให้ผู้ศึกษาหรือสนใจในปัญหาเอกราชของโรตี่เซียใต้ ได้เห็นว่า
ความสำเร็จของสหประชาชาติในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เป็นผลมาจากความร่วมมือกัน
อย่างจริงจังของประเทศสมาชิกทุกกลุ่ม ทั้งประเทศมหาอำนาจ และประเทศโลกที่สาม